

ΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ

με τη ματιά της Εθνικής Τράπεζας

ΕΞΑΓΩΓΕΣ

2^ο τρίμηνο 2023

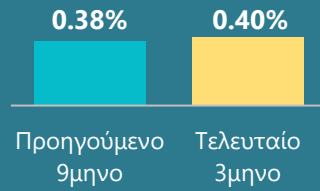
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

Διεύθυνση Οικονομικής Ανάλυσης

Τα ελληνικά προϊόντα διευρύνουν το διεθνές αποτύπωμά τους, παρά την πίεση στις αγορές

Οι Έλληνες εξαγωγείς συνεχίζουν να αυξάνουν τα μερίδιά τους...

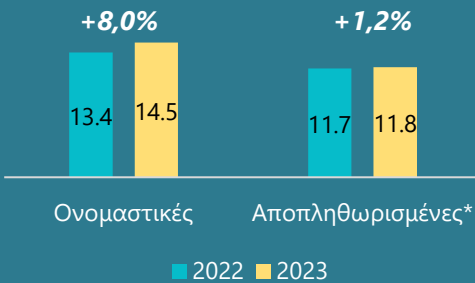
Μερίδιο ελληνικών εξαγωγών* στην αγορά της ΕΕ

*εκτός ενέργειας & ελαιόλαδου

Εξαγωγές αγαθών Ιαν.-Μαΐου

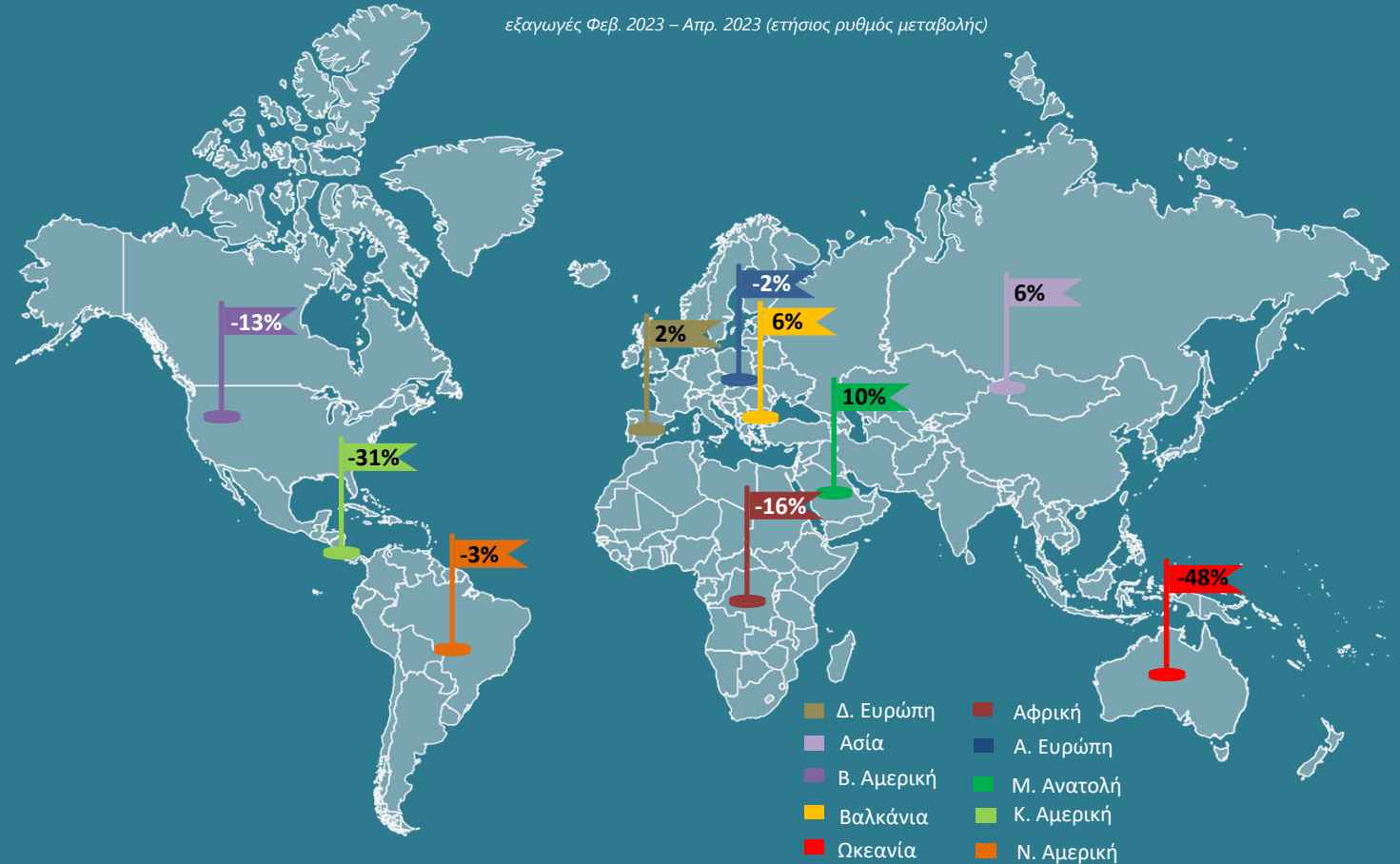
δισ. €

*σταθερές τιμές 2021

... παρά τις καθοδικές πιέσεις ζήτησης στις αναπτυγμένες αγορές

εξαγωγές Φεβ. 2023 – Απρ. 2023 (ετήσιος ρυθμός μεταβολής)

Σύνοψη

- ▶ Σε ένα περιβάλλον αδύναμης διεθνούς ζήτησης, **οι ελληνικές εξαγωγές αγαθών** το τρίμηνο Φεβρουαρίου-Απριλίου 2023, αν και **έριξαν ταχύτητα** (+0,4% σε αποπληθωρισμένους όρους) μετά από μια διετία αλματώδους ανάπτυξης (με μέσο ετήσιο ρυθμό της τάξης του 10%), κατάφεραν να **αυξήσουν το μερίδιό τους** στις αγορές εξωτερικού.
- ▶ Αναλυτικότερα, η **επιβράδυνση παρουσιάστηκε αρκετά γενικευμένη**, με την πλειοψηφία των κλάδων να σημειώνουν αναιμικές επιδόσεις. Συγκεκριμένα, οι ισχυρά καθοδικές πιέσεις κυρίως σε μέταλλα, φάρμακα και πλαστικά είχαν ως μόνο κύριο αντίβαρο την ανοδική τάση των τροφίμων, η οποία εν πολλοίς στηρίχθηκε στο διπλασιασμό των εξαγωγών ελαιόλαδου (λόγω ευνοϊκής συγκυρίας για την Ελλάδα στη μεσογειακή αγορά).
- ▶ Όσον αφορά τους προορισμούς, οι **βασικές αγορές της Ευρώπης και της Βόρειας Αμερικής** (οι οποίες αθροιστικά καλύπτουν σχεδόν τα ¾ των ελληνικών εξαγωγών) σημείωσαν χαμηλές επιδόσεις, υπό την επίδραση της **αδύναμης ζήτησης στις αγορές τους**. Εμβαθύνοντας περισσότερο στην ευρωπαϊκή αγορά, διαπιστώνουμε ότι οι συνθήκες αυξημένης αβεβαιότητας αποτυπώνονται στην πορεία των συνολικών εισαγωγών της, οι οποίες παρέμειναν στάσιμες το τελευταίο τρίμηνο. Στα πλαίσια αυτού του αναιμικού περιβάλλοντος, **τα ελληνικά προϊόντα εκπλήσσουν θετικά με την υψηλή ανταγωνιστικότητά τους**, επιτυγχάνοντας άνοδο του μεριδίου τους στις ευρωπαϊκές αγορές κατά 5% το τελευταίο τρίμηνο (σε 0,40%, από 0,38% το προηγούμενο εννεάμηνο). Συγκεκριμένα, η λεπτομερής ανάλυση ανά κλάδο και ανά χώρα αποτύπωσε αυξημένη διείσδυσή των ελληνικών προϊόντων στα 2/3 των περιπτώσεων, επιβεβαιώνοντας την ευρύτητα της βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας για τη χώρα μας – συμπίερασμα που συνάδει με την «αίσθηση» των Ελλήνων εξαγωγέων (όπως αποτυπώθηκε σε πρόσφατη έρευνα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής).
- ▶ Κοιτάζοντας μπροστά, **θετικά είναι τα σημάδια για σταδιακή βελτίωση των επιδόσεων των ελληνικών εξαγωγών**, καθώς:
  - Ανοδικούς ρυθμούς έδειξαν τα πρώτα στοιχεία για τις εξαγωγές Μαΐου (+2,8% ετησίως).
  - Σημαντική αναμένεται η ενίσχυση των ελληνικών εξαγωγών από την εκτιμώμενη ανάκαμψη της ευρωπαϊκής ζήτησης.
  - Ισχυρά αισιόδοξες είναι οι προσδοκίες των ελληνικών επιχειρήσεων όσον αφορά τις εξαγωγικές τους παραγγελίες.

Συνεκτιμώντας όλα τα παραπάνω, **οι ελληνικές εξαγωγές αναμένεται ότι μπορούν να προσεγγίσουν ρυθμούς ανόδου της τάξης του 2,5% το 2023 και στη συνέχεια να επιστρέψουν κοντά στη μεσοπρόθεσμη τάση του 5% το 2024**, αυξάνοντας έτσι την εξωστρέφεια της χώρας και στηρίζοντας ενεργά την ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας.

Ρίχνει ταχύτητα η αλματώδης ανοδική τάση των ελληνικών εξαγωγών της τελευταίας διετίας

Οριακή άνοδο της τάξης του 0,4% σε αποπληθωρισμένους όρους (+6% σε ονομαστικούς όρους) σημείωσαν οι ελληνικές εξαγωγές αγαθών^[1] το τρίμηνο Φεβρουαρίου-Απριλίου 2023, σημειώνοντας επιβράδυνση ρυθμού ανάπτυξης έναντι του προηγούμενου εννεαμήνου (5,2%). Ακόμα εντονότερη ήταν η επιβράδυνση στις εισαγωγές, με αποτέλεσμα το έλλειμμα στο εμπορικό ισοζύγιο να περιοριστεί κατά 7,6% έναντι της αντίστοιχης περιόδου του 2022. Στο σημείο αυτό είναι σημαντικό να υπογραμμίσουμε ότι η επιβραδυνόμενη τάση των εξαγωγών αγαθών δεν είναι ορατή στα αθροιστικά δεδομένα που περιλαμβάνουν την ενέργεια, καθώς οι αυξημένες ροές φυσικού αερίου μέσω της χώρας μας (κυρίως προς Βουλγαρία) δημιουργούν ένα θετικό αντιστάθμισμα.

Αξιοσημείωτο είναι ότι η επιβράδυνση εξαγωγών του τελευταίου τριμήνου ήταν αρκετά γενικευμένη, με αρκετές κατηγορίες κλάδων και προορισμών να σημειώνουν αρνητικές επιδόσεις. Συγκεκριμένα, υψηλή μεταβλητότητα σημειώθηκε σε επίπεδο κλάδων, με τις ισχυρά καθοδικές πιέσεις σε μέταλλα, φάρμακα και πλαστικά να αντισταθμίζονται από την ανοδική τάση των τροφίμων. Η θετική συνεισφορά των τροφίμων (3,5 μονάδες) εν πολλοίς αντανακλά το διπλασιασμό των εξαγωγών ελαιόλαδου (λόγω ευνοϊκής συγκυρίας για την Ελλάδα στη μεσογειακή αγορά^[4]) το οποίο συνεισέφερε τα 2/3 της θετικής αυτής επίδρασης. Παράλληλα, οι ισχυρές επιδόσεις του ελαιόλαδου κρατούν θετική τη συνεισφορά της Δυτικής Ευρώπης στις ελληνικές εξαγωγές, με την ισχυρότερη εξαγωγική ροή αυτού να κατευθύνεται προς Ιταλία.

[1] Για τους σκοπούς της ανάλυσης εξετάζονται εξαγωγές αγαθών εκτός ενέργειας και εμπιστευτικών ή αδιευκρίνιστων κωδικών, και ο υπολογισμός των εξαγωγών σε αποπληθωρισμένους όρους έχει γίνει με χρήση του έτους 2021 ως έτους βάσης.

[4] Για πιο αναλυτική περιγραφή δείτε Μελέτη ΕΤΕ: «Τάσεις του Επιχειρείν: Εξαγωγές (1ο τρίμηνο 2023)»

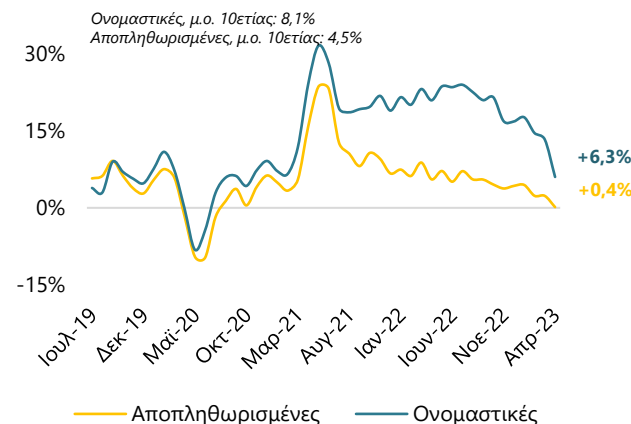
[*] Ως τελευταίο 3μηνο ορίζεται η περίοδος Φεβρουάριος 2023 – Απρίλιος 2023
 [**] Ως προηγούμενο 9μηνο ορίζεται η περίοδος Μάρτιος 2022 – Ιανουάριος 2023

Πηγές: Eurostat, Ελ.Στατ., Εκτιμήσεις ΕΤΕ

ΣΥΝΟΛΙΚΕΣ ΕΞΑΓΩΓΕΣ

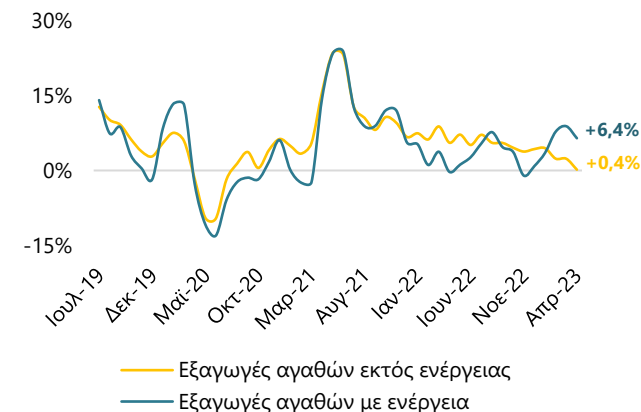
Ελληνικές εξαγωγές αγαθών^[1]

ετήσιος ρυθμός μεταβολής (κινητός μ.ο. 3 μηνών)

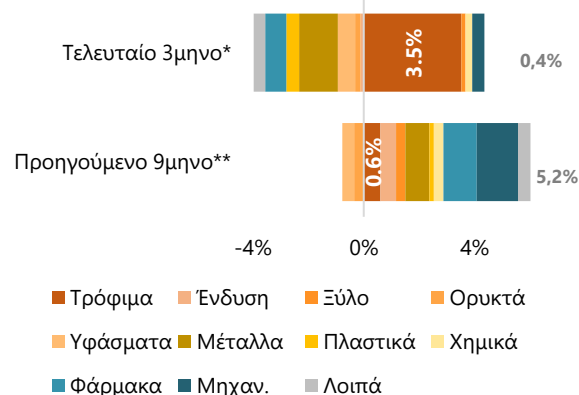
Επίδραση ενέργειας στις ελληνικές εξαγωγές

αποπληθωρισμένες, ετήσιος ρυθμός μεταβολής (κινητός μ.ο. 3 μηνών)

Συνεισφορά κλάδων^[2] στη μεταβολή αποπληθωρισμένων εξαγωγών

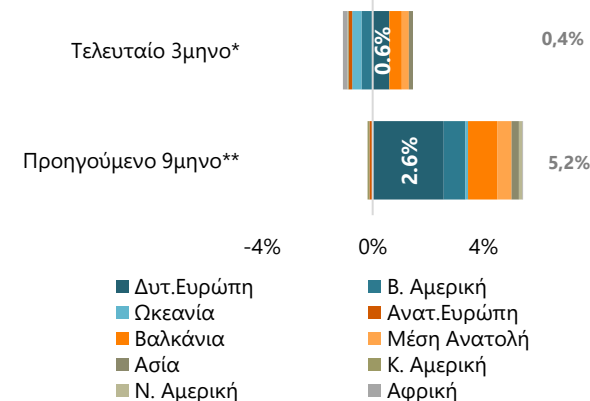
ετήσιος ρυθμός μεταβολής

^[2] Κλάδοι υψηλής τεχνολογίας: Φάρμακα, Μηχανήματα
 Κλάδοι μεσαίας τεχνολογίας: Μέταλλα, Πλαστικά, Χημικά
 Κλάδοι χαμηλής τεχνολογίας: Τρόφιμα, Ένδυση, Ξύλο, Ορυκτά, Υφάσματα, Λοιπά

Συνεισφορά προορισμών^[3] στη μεταβολή αποπληθωρισμένων εξαγωγών

ετήσιος ρυθμός μεταβολής

^[3] Περιοχές υψηλού εισοδήματος: Δυτική Ευρώπη, Βόρεια Αμερική, Ωκεανία
 Περιοχές μεσαίου εισοδήματος: Ανατολική Ευρώπη, Βαλκάνια, Μέση Ανατολή
 Περιοχές χαμηλού εισοδήματος: Ασία, Κεντρική Αμερική, Νότια Αμερική
 Περιοχές πολύ χαμηλού εισοδήματος: Αφρική

Τα τρόφιμα, με πρωταγωνιστή το ελαιόλαδο, παραμένουν σε ανοδική τροχιά

Εστιάζοντας στις κλαδικές επιδόσεις, διαπιστώνονται υψηλές αποκλίσεις, με 6 στους 10 βασικούς κλάδους να σημειώνουν αρνητικές επιδόσεις το τρίμηνο Φεβρουαρίου-Απριλίου 2023. Συγκεκριμένα, δύο κλάδοι με υψηλή συνεισφορά στις ελληνικές εξαγωγές αποτελούν τον κύριο παράγοντα πτώσης:

- τα μέταλλα (-8%), με τις καθοδικές τάσεις να είναι εμφανείς σε όλα τα επιμέρους προϊόντα και εντονότερα στον χαλκό,
- και τα φάρμακα (-6%).

Αντίθετα, θετικές παραμένουν οι πορείες

- κυρίως στα τρόφιμα, με ετήσια άνοδο 15% (6% εξαιρώντας το ελαιόλαδο), και
- δευτερευόντως σε μηχανήματα, ξύλο και χημικά, με επιδόσεις της τάξης του 3-5%.

Εμβαθύνοντας περαιτέρω σε επίπεδο προϊόντων επιβεβαιώνεται το εύρος των καθοδικών πιέσεων, με 8 στα 10 μεγαλύτερα εξαγωγικά προϊόντα να κινούνται πτωτικά (σημειώνοντας άνοδο σε λιγότερες από το ¼ των χωρών προορισμού). Τα δύο βασικά προϊόντα με ανοδική πορεία είναι:

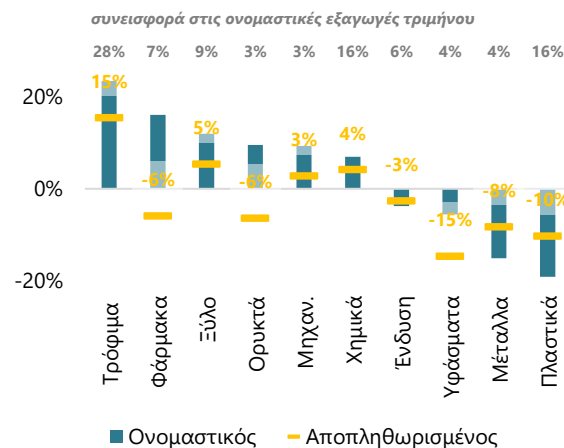
- το ελαιόλαδο, με διπλάσιες εξαγωγές έναντι του αντίστοιχου τριμήνου του 2022, και
- το βαμβάκι, με ετήσια άνοδο 23% (κατευθυνόμενη κυρίως προς Πακιστάν) η οποία ωστόσο συνοδεύτηκε από μείωση των τιμών.

Παράλληλα, θετικά ξεχωρίζουν οι εξαγωγές ειδών φωτισμού χαμηλής ενεργειακής κατανάλωσης (LED), υπερδιπλασιάζοντας τους όγκους τους στο εν λόγω τρίμηνο, ενώ τα εσπεριδοειδή (πορτοκάλια και μανταρίνια) σημείωσαν αυξήσεις της τάξης του 50%.

ΚΛΑΔΟΙ

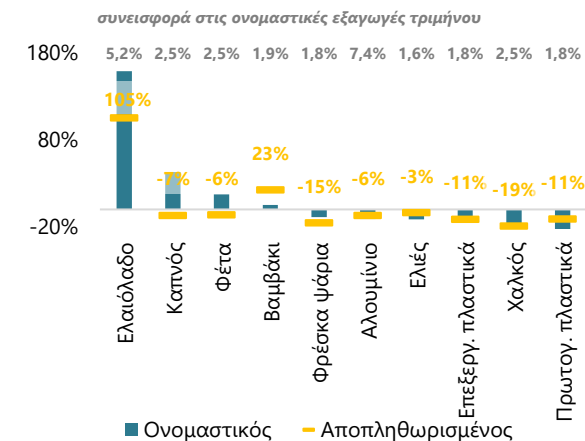
Βασικοί κλάδοι

εξαγωγές Φεβ 2023 – Απρ 2023 (ετήσιος ρυθμός μεταβολής)

10 κύρια προϊόντα^[1]

εξαγωγές Φεβ 2023 – Απρ 2023 (ετήσιος ρυθμός μεταβολής)

[1] Προϊόντα με τη μεγαλύτερη αξία εξαγωγών στο εξεταζόμενο τρίμηνο

Ειδικά χαρακτηριστικά κλάδων

επιδόσεις Φεβ 2023 – Απρ 2023 (έναντι Φεβ 2022 – Απρ 2022)
κατάταξη βάσει αριθμού ανοδικών προορισμών

Κλάδοι	Ανοδικές γεωγρ. περιοχές (στις 10)	Μεγαλύτερη απόλυτη μεταβολή	Μεγαλύτερη ποσοστιαία μεταβολή
Τρόφιμα	7	Δυτ. Ευρώπη	Ανατ. Ευρώπη
Ξύλο	7	Ανατ. Ευρώπη	Ανατ. Ευρώπη
Μηχανήματα	4	Βαλκάνια	Βαλκάνια
Ένδυση	4	Βαλκάνια	Ασία
Χημικά	3	Βαλκάνια	Μ. Ανατολή
Μέταλλα	3	Μ. Ανατολή	Μ. Ανατολή
Φάρμακα	3	Βαλκάνια	Βαλκάνια
Πλαστικά	3	Μ. Ανατολή	Μ. Ανατολή
Υφάσματα	1	Ασία	Ασία
Ορυκτά	1	Βαλκάνια	Βαλκάνια

Ειδικά χαρακτηριστικά 10 κύριων προϊόντων

επιδόσεις Φεβ 2023 – Απρ 2023 (έναντι Φεβ 2022 – Απρ 2022)
κατάταξη βάσει αριθμού ανοδικών προορισμών

Προϊόντα	Ανοδικές χώρες (στις 101)	Μεγαλύτερη απόλυτη μεταβολή	Μεγαλύτερη ποσοστιαία μεταβολή
Αλουμίνιο	25	Ρουμανία	Ρουμανία
Φέτα	23	Γαλλία	Γαλλία
Επεξ. Πλαστικά	21	Αίγυπτος	Αίγυπτος
Πρωτ. Πλαστικά	20	Βουλγαρία	Ην. Βασίλειο
Καπνός	16	Ιαπωνία	Ιαπωνία
Ελιές	14	Ιταλία	Ιταλία
Ελαιόλαδο	13	Ιταλία	Ισπανία
Χαλκός	12	Βέλγιο	Βέλγιο
Φρέσκα ψάρια	8	Ισραήλ	Ισραήλ
Βαμβάκι	3	Πακιστάν	Πακιστάν

Πηγές: Eurostat, Ελ.Στατ., Εκτιμήσεις ΕΤΕ

Οι δυσμενείς οικονομικές συνθήκες στις αναπτυσσόμενες αγορές φρενάρουν τις ελληνικές εξαγωγές

ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΙ

Παράλληλα, σημαντικές αποκλίσεις εμφανίζουν οι επιδόσεις των επιμέρους προορισμών. Από τη μια πλευρά, οι βασικές αγορές της Ευρώπης (Ανατολική και Δυτική) και της Βόρειας Αμερικής (οι οποίες αθροιστικά καλύπτουν σχεδόν τα ¾ των ελληνικών εξαγωγών) σημειώνουν χαμηλές επιδόσεις, υπό την επίδραση της αδύναμης ζήτησης των αγορών τους στα πλαίσια της τρέχουσας συγκυρίας αυξημένης αβεβαιότητας. Συγκεκριμένα:

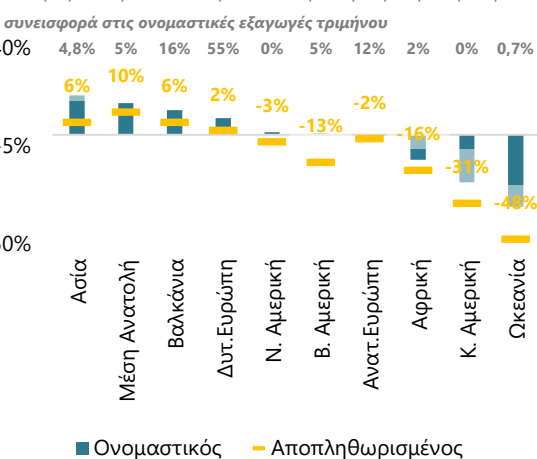
- πτωτικά κινήθηκαν Ανατολική Ευρώπη και Βόρεια Αμερική (-2% και -13% αντίστοιχα), ενώ
- η Δυτική Ευρώπη, αν εξαιρέσουμε το ελαιόλαδο (με τη δυναμική άνοδό του), σημειώνει πτώση της τάξης του 2%.

Από την άλλη πλευρά

- ανοδικά κινήθηκαν τα Βαλκάνια (+6%), κυρίως λόγω Βουλγαρίας, με σημαντική άνοδο σε εξαγωγές LED (με την Ελλάδα να φαίνεται να στηρίζει συνολικά την πράσινη μετάβαση της περιοχής), ενώ
- ισχυρή παρέμεινε η ζήτηση για ελληνικά προϊόντα από χώρες της Μέσης Ανατολής, με κυρίαρχη τη Σαουδική Αραβία και τα προϊόντα χάλυβα.

Στο σημείο αυτό είναι σημαντικό να υπογραμμίσουμε τη σημασία της ΕΕ αγοράς για τα ελληνικά προϊόντα. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις μας, τα ¾ της μεταβλητότητας των ελληνικών εξαγωγών κατά την τελευταία 20ετία ερμηνεύονται από τις διακυμάνσεις του ευρωπαϊκού ΑΕΠ. Υπό αυτή την οπτική, η τρέχουσα υφεσιακή πίεση σε μεγάλες αγορές της ΕΕ, καθώς και η αναμενόμενη ανάκαμψη τους επόμενους μήνες, έχουν έντονο αποτύπωμα στην πορεία των ελληνικών εξαγωγών.

Βασικές γεωγρ. περιοχές προορισμού

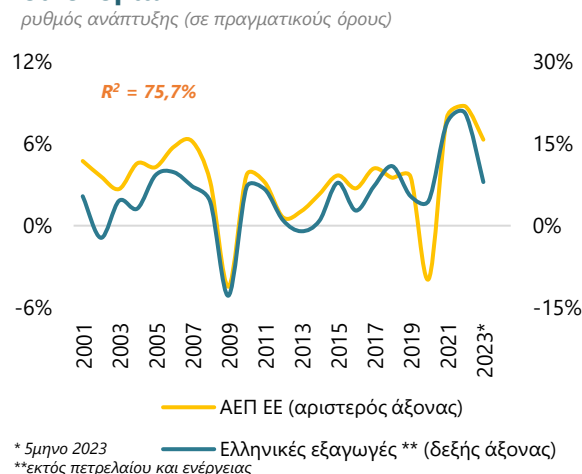

Ειδικά χαρακτηριστικά γεωγρ. περιοχών

επιδόσεις Φεβ 2023 – Απρ 2023 (έναντι Φεβ 2022 – Απρ 2022)
κατάταξη βάσει αριθμού ανοδικών κλάδων

Γεωγραφικές Περιοχές	Ανοδικοί κλάδοι (στους 11)	Μεγαλύτερη απόλυτη μεταβολή	Μεγαλύτερη ποσοστιαία μεταβολή
Βαλκάνια	7	Μηχανήματα	Μηχανήματα
Ασία	6	Λοιπά	Λοιπά
Μέση Ανατολή	5	Μέταλλα	Μέταλλα
Ν. Αμερική	4	Τρόφιμα-Ποτά	Τρόφιμα-Ποτά
Δυτ. Ευρώπη	3	Τρόφιμα-Ποτά	Τρόφιμα-Ποτά
Ανατ. Ευρώπη	3	Τρόφιμα-Ποτά	Ξύλο
Αφρική	3	Φάρμακα	Φάρμακα
Κ. Αμερική	2	Τρόφιμα-Ποτά	Πλαστικά
Β. Αμερική	2	Μέταλλα	Μέταλλα
Ωκεανία	2	Ένδυση	Ένδυση

Εξάρτηση ελληνικών εξαγωγών από οικονομία ΕΕ

Ειδικά χαρακτηριστικά 10 κύριων χωρών

επιδόσεις Φεβ 2023 – Απρ 2023 (έναντι Φεβ 2022 – Απρ 2022)
κατάταξη βάσει αριθμού ανοδικών προϊόντων

Χώρες	Ανοδικά προϊόντα (στα 129)	Μεγαλύτερη απόλυτη μεταβολή	Μεγαλύτερη ποσοστιαία μεταβολή
Ρουμανία	47	Αλουμίνιο	Αλουμίνιο
Ιταλία	39	Ελαιόλαδο	LED
Κύπρος	39	Τηλ. Εξοπλισμός	Γυν. Ένδυση
Ην. Βασίλειο	35	Πρωτ. Πλαστικά	Πρωτ. Πλαστικά
Βουλγαρία	32	LED	LED
Γερμανία	31	Γυν. Ένδυση	Unisex Ένδυση
Γαλλία	30	Φυτικά Λίπη	Φυτικά Λίπη
Τουρκία	29	Φορητοί Η/Υ	Ρύζι
ΗΠΑ	27	Κομπόστα	Ηλ. μετρητές
Ισπανία	23	Λιπάσματα	Λιπάσματα

[1] Για τους σκοπούς της τρέχουσας ανάλυσης εξετάζονται εξαγωγές αγαθών εκτός πετρελαίου και ενέργειας.

Πηγές: Eurostat, Ελ.Στατ., Εκτιμήσεις ΕΤΕ

Πηγές: Eurostat, Ελ.Στατ., Εκτιμήσεις ΕΤΕ

Οι ελληνικές εξαγωγές βελτιώνουν την ανταγωνιστικότητά τους στην ευρωπαϊκή αγορά

Εμβαθύνοντας περισσότερο στην ευρωπαϊκή αγορά, διαπιστώνουμε ότι οι συνθήκες αυξημένης αβεβαιότητας αποτυπώνονται στην πορεία των συνολικών εισαγωγών της, οι οποίες παρέμειναν στάσιμες το τελευταίο τρίμηνο (από άνοδο 18% το προηγούμενο εννιάμηνο). Στα πλαίσια αυτού του αναμικτού περιβάλλοντος (με την ΕΕ αγορά να απορροφά τα 2/3 των ελληνικών εξαγωγών^[1]), τα ελληνικά προϊόντα εκπλήσσουν θετικά με την υψηλή ανταγωνιστικότητά τους, πετυχαίνοντας να ενισχύσουν το μερίδιο τους στην ΕΕ κατά 5% (σε 0,40% το τρίμηνο Φεβρουαρίου-Απριλίου, από 0,38% το προηγούμενο εννιάμηνο). Σημειώνουμε ότι έχουμε αφαιρέσει το συγκυριακά ανοδικό ελαιόλαδο από την ανάλυσή μας για να μην έχουμε μεροληπτικό στατιστικό σφάλμα στα αποτελέσματά μας.

Εξετάζοντας αναλυτικότερα τις επιδόσεις των κλάδων και των 10 μεγαλύτερων ευρωπαϊκών αγορών, διαπιστώνουμε ότι:

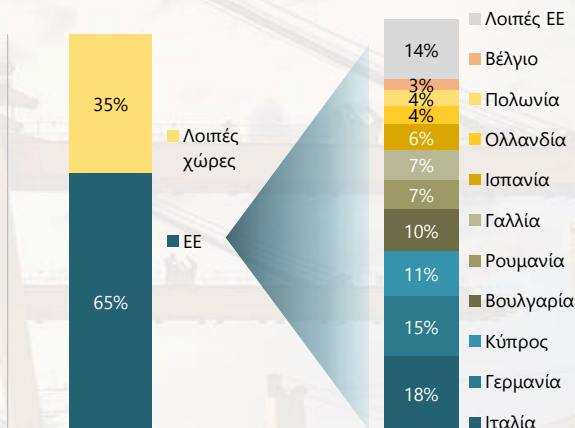
- 6 στους 10 ευρείς κλάδους παρουσίασαν αύξηση μεριδίου, με τους κλάδους φαρμάκων και τροφίμων^[1] να ξεχωρίζουν θετικά, ενώ
- 9 στις 10 βασικές χώρες προορισμού παρουσίασαν αύξηση μεριδίου, με εκείνες της Κύπρου, Βουλγαρίας και Ρουμανίας να έχουν την ισχυρότερη βελτίωση.

Διευρύνοντας τα όρια της ανάλυσης στο σύνολο των χωρών της ΕΕ, διαπιστώνουμε ότι τα 2/3 των συνδυασμών αγοράς-κλάδου παρουσίασαν αύξηση μεριδίου (βλέπε [παράρτημα](#)), γεγονός που επιβεβαιώνει την ευρύτητα της βελτίωσης ανταγωνιστικότητας των ελληνικών προϊόντων. Το συμπέρασμα αυτό συνάδει με την «αίσθηση» των Ελλήνων εξαγωγέων ότι βελτιώνουν τη θέση τους έναντι των ανταγωνιστών τους, όπως αποτυπώθηκε στο σχετικό ερωτηματολόγιο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής όπου η Ελλάδα κατέγραψε την υψηλότερη θετική απόκλιση από το μέσο όρο ΕΕ της τελευταίας 20ετίας στην εν λόγω ερώτηση.

[1] Από την παρούσα ανάλυση εξαιρούνται οι εισαγωγές και εξαγωγές ενέργειας και ελαιόλαδου.
Πηγές: Eurostat – Επεξεργασία: Εθνική Τράπεζα

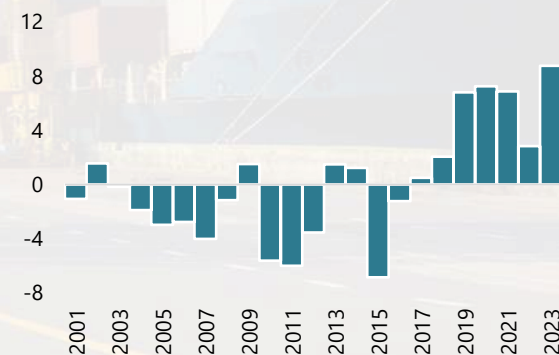
Βασικοί προορισμοί ελληνικών εξαγωγών

εμφανίζονται οι 10 μεγαλύτερες αγορές της Ευρωπαϊκής Ένωσης, βάσει της κατάταξης του 2022

Σχετική ανταγωνιστικότητα εξαγωγών εντός Ευρωπαϊκής Ένωσης

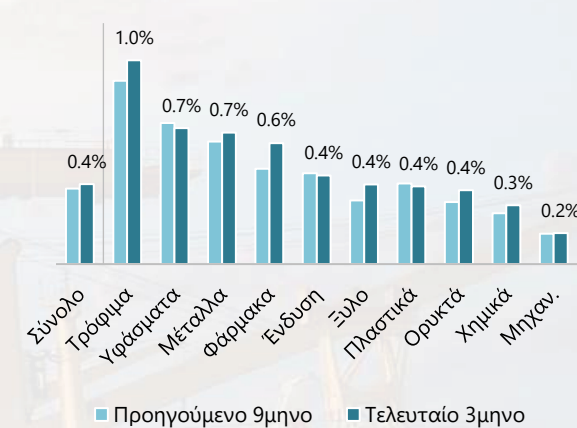
δείκτης απόκλισης από μέσο όρο Ε.Ε.*

*αναπροσαρμογή δείκτη ώστε ο άξονας (=0) να αντιστοιχεί στο μέσο όρο 20ετίας

Μερίδιο ελληνικών εξαγωγών στην ευρωπαϊκή αγορά

ως τελευταίο 3μηνο ορίζεται η περίοδος Φεβρουάριος-Απρίλιος

Μεταβολή ανταγωνιστικότητας ελληνικών εξαγωγών το τελευταίο 3μηνο

μεταβολές μεριδίου στις αγορές της ΕΕ μεταξύ τελευταίου 3μήνου και προηγούμενου 9μήνου, με **πράσινο** οι θετικές μεταβολές και με **πορτοκαλί** οι αρνητικές μεταβολές

	Μηχαν.	Μέταλλα	Τρόφιμα	Χημικά	Φάρμακα	Ενδυση	Πλαστικά	Ξύλο	Ορυκτά	Υφάσματα
Ιταλία	Πράσινο	Πορτοκαλί	Πορτοκαλί	Πορτοκαλί	Πορτοκαλί	Πορτοκαλί	Πορτοκαλί	Πορτοκαλί	Πορτοκαλί	Πορτοκαλί
Γερμανία	Πορτοκαλί	Πορτοκαλί	Πορτοκαλί	Πορτοκαλί	Πορτοκαλί	Πορτοκαλί	Πορτοκαλί	Πορτοκαλί	Πορτοκαλί	Πορτοκαλί
Κύπρος	Πορτοκαλί	Πορτοκαλί	Πορτοκαλί	Πορτοκαλί	Πορτοκαλί	Πορτοκαλί	Πορτοκαλί	Πορτοκαλί	Πορτοκαλί	Πορτοκαλί
Βουλγαρία	Πορτοκαλί	Πορτοκαλί	Πορτοκαλί	Πορτοκαλί	Πορτοκαλί	Πορτοκαλί	Πορτοκαλί	Πορτοκαλί	Πορτοκαλί	Πορτοκαλί
Ρουμανία	Πορτοκαλί	Πορτοκαλί	Πορτοκαλί	Πορτοκαλί	Πορτοκαλί	Πορτοκαλί	Πορτοκαλί	Πορτοκαλί	Πορτοκαλί	Πορτοκαλί
Γαλλία	Πορτοκαλί	Πορτοκαλί	Πορτοκαλί	Πορτοκαλί	Πορτοκαλί	Πορτοκαλί	Πορτοκαλί	Πορτοκαλί	Πορτοκαλί	Πορτοκαλί
Ισπανία	Πορτοκαλί	Πορτοκαλί	Πορτοκαλί	Πορτοκαλί	Πορτοκαλί	Πορτοκαλί	Πορτοκαλί	Πορτοκαλί	Πορτοκαλί	Πορτοκαλί
Ολλανδία	Πορτοκαλί	Πορτοκαλί	Πορτοκαλί	Πορτοκαλί	Πορτοκαλί	Πορτοκαλί	Πορτοκαλί	Πορτοκαλί	Πορτοκαλί	Πορτοκαλί
Πολωνία	Πορτοκαλί	Πορτοκαλί	Πορτοκαλί	Πορτοκαλί	Πορτοκαλί	Πορτοκαλί	Πορτοκαλί	Πορτοκαλί	Πορτοκαλί	Πορτοκαλί
Βέλγιο	Πορτοκαλί	Πορτοκαλί	Πορτοκαλί	Πορτοκαλί	Πορτοκαλί	Πορτοκαλί	Πορτοκαλί	Πορτοκαλί	Πορτοκαλί	Πορτοκαλί

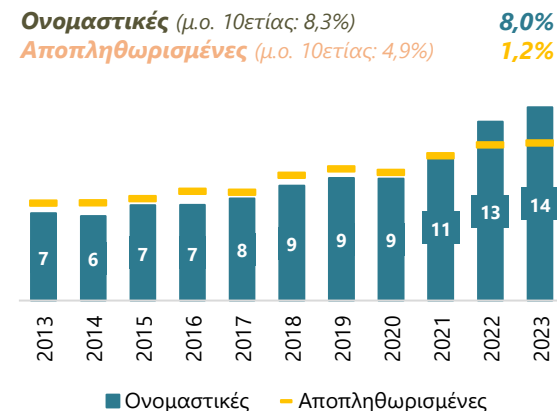
Θετικά σημάδια για σταδιακή βελτίωση των επιδόσεων κατά τη διάρκεια της χρονιάς προκύπτουν από τα πρώτα στοιχεία για τις ελληνικές εξαγωγές Μαΐου, οι οποίες κινήθηκαν με υψηλότερους ρυθμούς από το προηγούμενο τρίμηνο (+2,8% ετησίως έναντι +0,4% αντίστοιχα), διαμορφώνοντας έτσι την άνοδο του πρώτου πενταμήνου 2023 στο +1,2% σε αποπληθωρισμένους όρους. Παράλληλα, αυξημένες επιδόσεις αναμένονται το 2^ο εξάμηνο του έτους, υπό την επίδραση της εκτιμώμενης ανάκαμψης της ευρωπαϊκής οικονομίας.

Συμβατές με αυτή την εικόνα είναι οι προσδοκίες των ελληνικών επιχειρήσεων σχετικά με τις εξαγωγικές τους παραγγελίες. Ειδικότερα, ο σχετικός δείκτης ανέκαμψε σημαντικά τον Ιούνιο, φθάνοντας τις +6,8 μονάδες πάνω από τον μακροπρόθεσμο μέσο όρο (και +7,3 μονάδες πάνω από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο. Εντυπωσιακή είναι η εκτίμηση εξαγωγικών παραγγελιών για τα τρόφιμα, το μεγαλύτερο κλάδο των ελληνικών εξαγωγών, όπου την τελευταία τριετία σημειώνεται σταθερά θετική απόκλιση έναντι του ευρωπαϊκού μέσου όρου.

Συνεκτιμώντας όλα τα παραπάνω, οι ελληνικές εξαγωγές αναμένεται ότι μπορούν να προσεγγίσουν ρυθμούς ανόδου της τάξης του 2,5% το 2023 και στη συνέχεια να επιστρέψουν κοντά στη μεσοπρόθεσμη τάση του 5% το 2024, αυξάνοντας έτσι την εξωστρέφεια της χώρας και στηρίζοντας ενεργά την ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας.

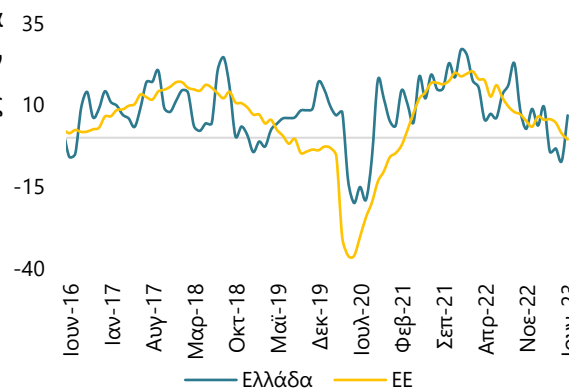
Εξαγωγές αγαθών Ιανουαρίου-Μαΐου

ποσά σε δις €

Εξαγωγικές παραγγελίες

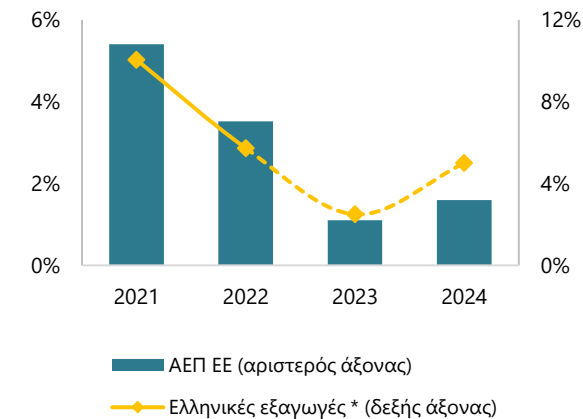
εκτίμηση για επόμενο τρίμηνο, δείκτης απόκλισης από μακρ. μέσο όρο*

*αναπροσαρμογή δείκτη ώστε ο άξονας (=0) να αντιστοιχεί στο μέσο όρο 30ετίας

Ελληνικές εξαγωγές και Ευρωπαϊκό ΑΕΠ

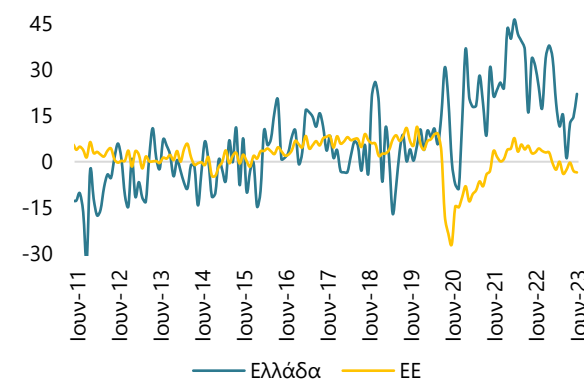
ρυθμός ανάπτυξης σε αποπληθωρισμένους όρους

*εκτός ενέργειας

Εξαγωγικές παραγγελίες τροφίμων

εκτίμηση για επόμενο τρίμηνο, δείκτης απόκλισης από μακρ. μέσο όρο*

*αναπροσαρμογή δείκτη ώστε ο άξονας (=0) να αντιστοιχεί στο μέσο όρο 30ετίας

Πηγές: Eurostat, Ελ.Στατ., Εκτιμήσεις Εθνική Τράπεζα

Η τρέχουσα ανάλυση στηρίζεται σε επεξεργασία δεδομένων εξαγωγών αγαθών (εκτός πετρελαίου και ενέργειας) Ελλάδας και Ευρώπης, για τη χρονική περίοδο 2010-2023.

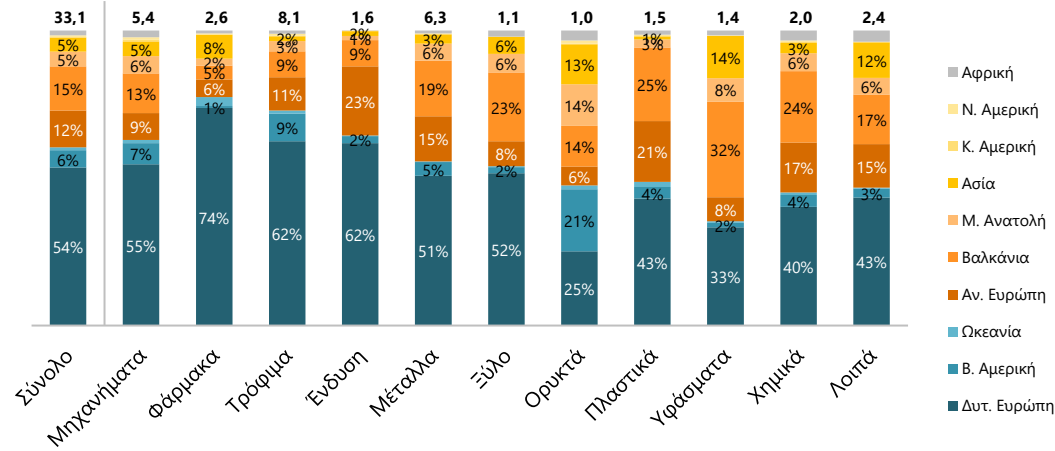
Η ανάλυση στηρίζεται σε δύο βασικούς άξονες: (i) κλάδοι – προϊόντα και (ii) γεωγραφικές περιοχές – χώρες προορισμού. Ειδικότερα:

- στον άξονα κλάδων – προϊόντων εξετάζονται 11 ευρείς κλάδοι εξαγωγικών προϊόντων οι οποίοι κατηγοριοποιούνται σε 3 κατηγορίες βάσει του τεχνολογικού επιπέδου των προϊόντων που τους απαρτίζουν [υψηλής, μέσης και χαμηλής τεχνολογίας], και 129 επιλεγμένα προϊόντα [καλύπτουν το 83% των συνολικών ελληνικών εξαγωγών της περιόδου 2018-2022] τα οποία συντίθενται από επιμέρους κωδικούς με τρόπο που να αποτελούν ένα ομοιογενές σύνολο και να επιτρέπεται η διαχρονική παρακολούθηση των εξαγωγικών επιδόσεων τους και η εξαγωγή συμπερασμάτων
- στον άξονα γεωγραφικών περιοχών – χωρών παρακολουθούνται 101 χώρες [καλύπτουν το 99% των ελληνικών εξαγωγών της περιόδου 2018-2022] και κατηγοριοποιούνται σε 10 γεωγραφικές περιοχές, με παράλληλο χαρακτηρισμό των περιοχών βάσει εισοδηματικών κριτηρίων [υψηλού, μέσου, χαμηλού και πολύ χαμηλού εισοδήματος]

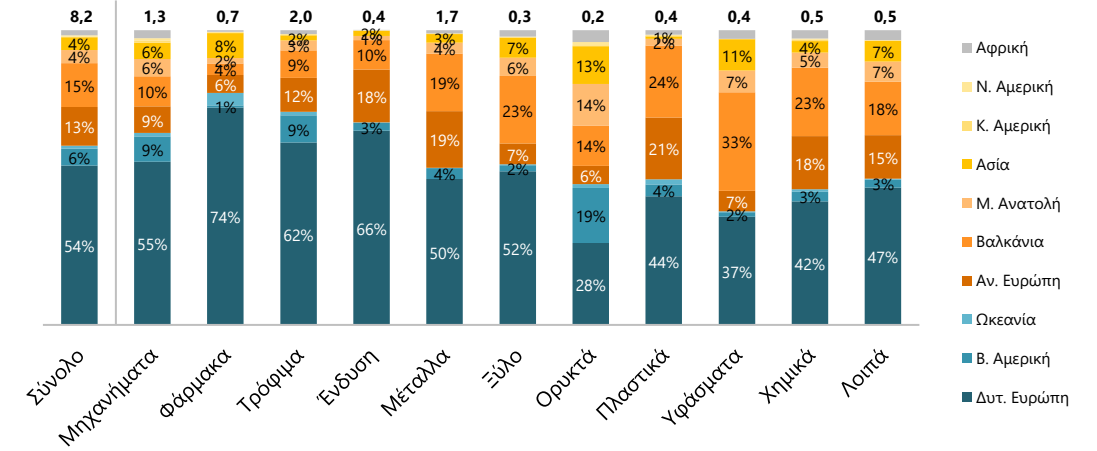
Για το σύνολο των παραπάνω δεδομένων γίνεται εκτίμηση της αποπληθωρισμένης αξίας εξαγωγών [με έτος βάσης το 2021], χρησιμοποιώντας τη μεθοδολογία του Raasche, η οποία προσφέρει το πλεονέκτημα της προσαρμογής του δείκτη στην κατά περίοδο σύνθεση του σε όρους όγκου και είδους των συμμετεχόντων αγαθών. Η ανωτέρω μέθοδος εφαρμόζεται [α] στις συνολικές ελληνικές και ευρωπαϊκές εξαγωγές για το σύνολο των κλάδων και των επιμέρους προϊόντων, και [β] στις ελληνικές εξαγωγές στις χώρες κλάδους και προϊόντα που παρακολουθούνται στο πλαίσιο της ανάλυσης^[1], προσφέροντας την δυνατότητα μιας εις βάθος ανάλυσης των ελληνικών εξαγωγών και της συμμετοχής αυτών στις ευρωπαϊκές (ανά κλάδο και προορισμό), απαλλαγμένη από τις πληθωριστικές επιδράσεις της τρέχουσας περιόδου.

[1] Ο υπολογισμός της αποπληθωρισμένης αξίας των εξαγωγών υπόκειται σε αναπροσαρμογές για το τρέχον έτος, καθώς ενσωματώνονται σταδιακά [α] η πληροφόρηση για τις εξαγωγικές επιδόσεις των μηνών του έτους, και [β] οι τυχόν αναπροσαρμογές των στοιχείων εξαγωγών από την Eurostat.

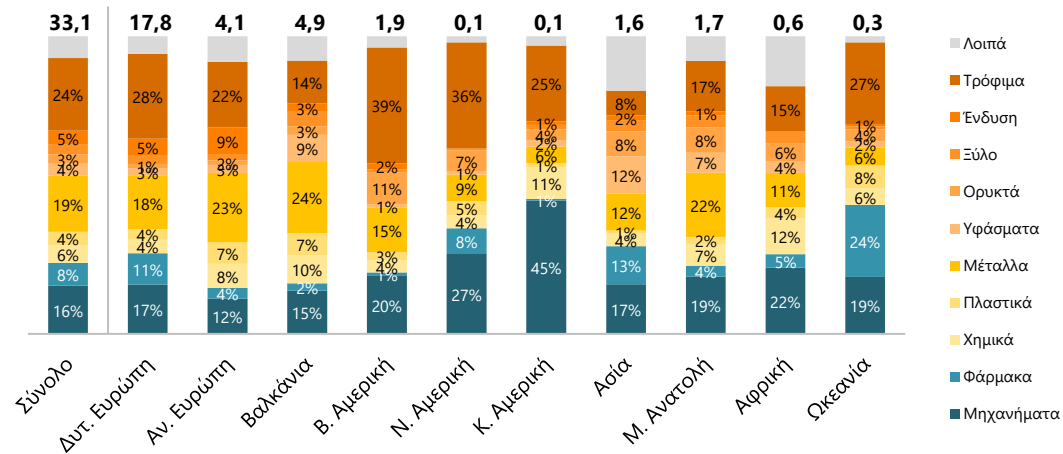
Δομή εξαγωγών ανά κλάδο
έτος 2022, δις €

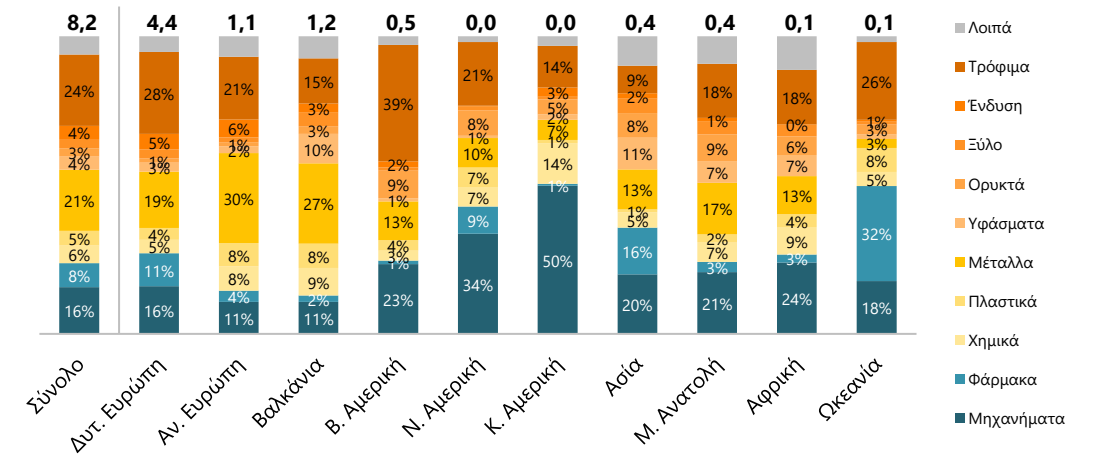
Δομή εξαγωγών ανά κλάδο
Φεβ 2023 -Απρ 2023, δις €

Δομή εξαγωγών ανά περιοχή
έτος 2022, δις €

Δομή εξαγωγών ανά περιοχή
Φεβ 2023 -Απρ 2023, δις €

Πηγές: Eurostat, Εκτιμήσεις Εθνική Τράπεζα

Προϊόντα που ξεχωρίζουν σε όρους Όγκου
εξαγωγές Φεβ 2023-Απρ 2023 (ετήσιος ρυθμός μεταβολής)

Προϊόντα	Μεταβολή 3μήνου	Μεταβολή 12μήνου	Μερίδιο στις εξαγωγές*
Ελαιόλαδο	107%	10%	5,02%
♦ Γυναικεία ένδυση	55%	9%	1,22%
LED	136%	453%	1,21%
Πορτοκάλια	64%	-19%	0,98%
♦ Λιπάσματα	56%	30%	0,93%
♦ Unisex ένδυση	68%	11%	0,42%
♦ Γούνες	100%	-33%	0,35%
♦ Λοιπά φυτικά έλαια	119%	-35%	0,27%
Πολύτιμα μέταλλα	72%	15%	0,24%
Μαρμελάδες	47%	14%	0,22%
♦ Μαλάκια	113%	-21%	0,16%
Μανταρίνια	54%	5%	0,15%
♦ Χρυσός	90%	789%	0,08%
♦ Γεννήτριες	78%	-33%	0,06%
Φιστίκια	106%	97%	0,05%
Ηλεκτρικές αντιστάσεις	-31%	-8%	1,11%
Σωλήνες χάλυβα	-32%	45%	0,84%
♦ Υποδήματα	-32%	22%	0,76%
♦ Ράβδοι σιδήρου	-31%	-21%	0,66%
Σκωρία	-31%	-3%	0,54%
♦ Ανδρική ένδυση	-34%	-9%	0,41%
Φίλτρα νερού	-53%	4%	0,30%
♦ Μάλλινα υφάσματα	-70%	46%	0,25%
♦ Επεξεργ. τομάτες	-33%	5%	0,22%
Συσκ. Ψεκασμού	-26%	-18%	0,19%
Πρόβειο κρέας	-35%	0%	0,18%
Θραύσματα χάλυβα	-45%	9%	0,17%
♦ Προστατευτ. ρουχισμός	-49%	3%	0,17%
♦ Μπίρα	-53%	3%	0,10%
Μη πυρίμαχα κεραμικά	-27%	-29%	0,08%

Προϊόντα που ξεχωρίζουν σε όρους Τιμών
εξαγωγές Φεβ 2023-Απρ 2023 (ετήσιος ρυθμός μεταβολής)

Προϊόντα	Μεταβολή 3μήνου	Μεταβολή 12μήνου	Μερίδιο στις εξαγωγές*
Καπνός	50%	27%	2,43%
♦ Υποδήματα	55%	20%	0,76%
Ηλεκτρικοί μετρητές	35%	-17%	0,74%
Μπισκότα	27%	13%	0,63%
♦ Ανδρική ένδυση	60%	29%	0,41%
Τμήματα οχημάτων	45%	4%	0,38%
Ρύζι	42%	42%	0,35%
Αγγούρια	32%	3%	0,34%
Φωτιστικά	34%	16%	0,26%
♦ Μάλλινα υφάσματα	65%	13%	0,25%
♦ Επεξεργ. τομάτες	44%	6%	0,22%
Καταγραφείς ήχου	36%	-8%	0,18%
♦ Προστατευτ. ρουχισμός	76%	54%	0,17%
♦ Μπίρα	38%	7%	0,10%
♦ Γεννήτριες	45%	29%	0,06%
Βαμβάκι	-17%	30%	1,80%
Πρωτογενή πλαστικά	-18%	13%	1,68%
♦ Γυναικεία ένδυση	-47%	5%	1,22%
Τηλεπικοινωνιακός εξοπλισμός	-23%	2%	1,06%
♦ Λιπάσματα	-31%	89%	0,93%
Ακτινίδια	-16%	-6%	0,90%
♦ Ράβδοι σιδήρου	-26%	26%	0,66%
Ζωοτροφές	-14%	28%	0,56%
Σκληρό σιτάρι	-25%	48%	0,44%
♦ Unisex ένδυση	-51%	8%	0,42%
♦ Γούνες	-21%	42%	0,35%
♦ Λοιπά φυτικά έλαια	-39%	56%	0,27%
♦ Μαλάκια	-40%	45%	0,16%
Αλλαντικά	-12%	40%	0,15%
♦ Χρυσός	-68%	-71%	0,08%

Η επιλογή των προϊόντων έχει γίνει με κριτήριο το μερίδιο τους στις ελληνικές εξαγωγές (εκτός ενέργειας) να είναι μεγαλύτερο του 0,05%, και η ταξινόμηση τους έχει γίνει βάσει αυτού του κριτηρίου.

Επιπλέον, τα προϊόντα στα οποία οι μεταβολές εμφανίζονται με χρώμα, παρουσιάζουν μεταβολή προς την ίδια κατεύθυνση (αύξηση ή μείωση) τόσο κατά το τελευταίο τρίμηνο όσο και κατά το τελευταίο δωδεκάμηνο.

Τέλος, ο ρόμβος (♦) υποδηλώνει ότι το συγκεκριμένο προϊόν εμφανίζεται και στους 2 πίνακες (δηλ. μεγάλη μεταβολή όγκων και τιμών).

Πηγές: Eurostat, Εκτιμήσεις ETE

Top15 άνοδοι

Top15 πτώσεις

Η παρούσα έκθεση καταρτίστηκε από τη Διεύθυνση Οικονομικής Ανάλυσης της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος, η οποία εποπτεύεται από την Τράπεζα της Ελλάδος και την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, και προορίζεται αποκλειστικά ως απλή αναφορά για την ενημέρωση έμπειρων και ειδικευμένων επενδυτών, οι οποίοι αναμένεται και θεωρούνται απολύτως ικανοί να λαμβάνουν επενδυτικές αποφάσεις χωρίς να βασίζονται στο περιεχόμενο της έκθεσης, δηλαδή μόνον εφόσον πραγματοποιήσουν ίδια ανεξάρτητη έρευνα σε πηγές της επιλογής τους. Η παρούσα έκθεση δεν συνιστά επενδυτική έρευνα ούτε σύσταση για έρευνα, και ως τέτοια δεν καταρτίστηκε βάσει νομικών απαιτήσεων με σκοπό τη διασφάλιση της ανεξαρτησίας της επενδυτικής έρευνας. Οι πληροφορίες που περιέχονται στην παρούσα έκθεση δεν συνιστούν παροχή επενδυτικών συμβουλών και σε καμία περίπτωση δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν ή να θεωρηθούν σαν πρόταση ή προτροπή για αγορές ή πωλήσεις ή προώθηση προσφοράς ή προτροπής για αγορές ή πωλήσεις ή για συμμετοχή σε σύμβαση αναφορικά με κάθε χρεόγραφο, προϊόν, υπηρεσία ή επένδυση. Οι πληροφορίες ή οι απόψεις που περιέχονται στην παρούσα έκθεση δεν επαρκούν για να στηρίξουν μια επενδυτική απόφαση – και δεν συνιστούν δήλωση ή εγγύηση όσον αφορά τις μελλοντικές επιδόσεις οποιοδήποτε χρηματοπιστωτικού μέσου, πίστωσης, συναλλαγματικής ισοτιμίας ή άλλου μέτρου της αγοράς ή της οικονομίας. Οι επιδόσεις που έχουν σημειωθεί στο παρελθόν δεν αποτελούν αξιόπιστη ένδειξη μελλοντικών επιδόσεων. Δηλώνεται δεόντως ότι τα επενδυτικά προϊόντα ενέχουν επενδυτικούς κινδύνους, μεταξύ των οποίων συγκαταλέγεται ο κίνδυνος απώλειας μέρους ή του συνόλου του επενδύμενου κεφαλαίου. Η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος και/ή τα συνδεδεμένα με αυτήν πρόσωπα δεν φέρουν καμία απολύτως ευθύνη για τυχόν συνέπειες (συμπεριλαμβανομένης, ενδεικτικά, της άμεσης, έμμεσης ή επακόλουθης ζημίας, της απώλειας κέρδους, και άλλων απωλειών) που προκύπτουν από τυχόν εξάρτηση ή χρήση της παρούσας έκθεσης, και δεν αναλαμβάνουν καμία νομική υποχρέωση έναντι επενδυτή που θα λάβει άμεσα ή έμμεσα την παρούσα έκθεση. Η τελική επενδυτική απόφαση πρέπει να λαμβάνεται από τον επενδυτή, και την ευθύνη για την επένδυση πρέπει να αναλάβει ο επενδυτής.

Όποια στοιχεία έχουν χρησιμοποιηθεί στην παρούσα έκθεση, έχουν ληφθεί από πηγές που θεωρούνται αξιόπιστες, αλλά δεν έχουν επαληθευτεί από ανεξάρτητο φορέα. Λόγω της πιθανότητας λάθους εκ μέρους αυτών των πηγών, η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος δεν εγγυάται για την ακρίβεια, τον επίκαιρο χαρακτήρα ή τη χρησιμότητα οποιασδήποτε πληροφορίας. Οι πληροφορίες και οι απόψεις που περιέχονται στην παρούσα έκθεση υπόκεινται σε μεταβολές χωρίς προειδοποίηση, και δεν υφίσταται υποχρέωση επικαιροποίησης των πληροφοριών και των απόψεων που περιέχονται στην παρούσα έκθεση. Η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος, οι συνδεδεμένες με αυτήν εταιρείες, οι εκπρόσωποί της, τα στελέχη της και/ή το προσωπικό της ή άλλα πρόσωπα που σχετίζονται με αυτήν, δεν αναλαμβάνουν καμία ευθύνη ή υποχρέωση σε σχέση με την ακρίβεια ή την πληρότητα των πληροφοριών που περιέχονται στην παρούσα έκθεση, ή για οποιαδήποτε ζημία, εν γένει, που απορρέει από τυχόν χρήση της παρούσας έκθεσης, συμπεριλαμβανομένων των επενδυτικών αποφάσεων που βασίστηκαν στην παρούσα έκθεση. Η παρούσα έκθεση δεν υποτίθεται ότι περιέχει όλες τις πληροφορίες που μπορεί να χρειάζεται ένας υποψήφιος επενδυτής. Οι αποδέκτες της παρούσας έκθεσης θα πρέπει να αξιολογούν σε ανεξάρτητη βάση τις ειδικές πληροφορίες και απόψεις που περιέχονται σε αυτήν, και να ζητούν τις συμβουλές των επαγγελματιών και οικονομικών συμβούλων της επιλογής τους σε σχέση με οποιοδήποτε επενδυτικό, οικονομικό, νομικό, επιχειρηματικό, φορολογικό, λογιστικό ή κανονιστικό ζήτημα, πριν προβούν σε οποιαδήποτε επένδυση ή πριν πραγματοποιήσουν οποιαδήποτε συναλλαγή σχετικά με πληροφορίες και απόψεις που πραγματεύεται η παρούσα έκθεση.

Η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος Α.Ε. συνέταξε και δημοσίευσε την παρούσα έκθεση απολύτως ανεξάρτητα από οποιαδήποτε συνδεδεμένη με αυτήν εταιρεία και, ως εκ τούτου, όλες οι δεσμεύσεις, απόψεις, προβλέψεις, αξιολογήσεις ή ενδεικτικές τιμές που διατυπώνονται στις εν λόγω εκθέσεις μπορεί να διαφέρουν ουσιαστικά από τυχόν παρόμοιες εκθέσεις οι οποίες εκδίδονται από συνδεδεμένες εταιρείες, και μπορεί να βασίζονται σε διαφορετικές πηγές και μεθοδολογίες. Η παρούσα έκθεση δεν απευθύνεται σε, ούτε προορίζεται για, διανομή προς χρήση από πρόσωπα ή οντότητες που είναι πολίτες ή κάτοικοι ή έχουν έδρα σε οποιαδήποτε τοποθεσία, κράτος, χώρα ή άλλη δικαιοδοσία στην οποία η εν λόγω διανομή, δημοσίευση, διάθεση ή χρήση αντίκειται προς τους σχετικούς νόμους, κανονισμούς ή κανόνες. Η παρούσα έκθεση προστατεύεται από τους νόμους περί πνευματικής ιδιοκτησίας και δεν επιτρέπεται η τροποποίηση, αναπαραγωγή ή αναδημοσίευση ή μεταβίβασή της, είτε άμεση είτε έμμεση, σε οποιοδήποτε τρίτο μέρος, εν όλω ή εν μέρει, χωρίς προηγούμενη γραπτή συγκατάθεση της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος. Όλες οι απόψεις που διατυπώνονται στην παρούσα έκθεση εκφράζονται με ακρίβεια τις προσωπικές απόψεις του συντάκτη αποκλειστικά, όσον αφορά καθένα και όλα τα θέματα που καλύπτονται. Περαιτέρω, βεβαιώνεται ότι κανένα μέρος της αποζημίωσης του συντάκτη της έκθεσης δεν είχε, ούτε έχει, ούτε θα έχει άμεση ή έμμεση σχέση με τις συγκεκριμένες θέσεις ή τις απόψεις που διατυπώνονται στην παρούσα έκθεση.

ΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ

με τη ματιά της Εθνικής Τράπεζας

Τζέση Βουμβάκη

Deputy Chief Economist

fvoumv@nbg.gr

Αθανασία Κουτούζου

Head of Entrepreneurship & Business Analysis

koutouzou.ath@nbg.gr

Γεώργιος Σακκάς

Economist

sakkas.georgios@nbg.gr

Γιούρας Θεόδωρος

Economist

giouras.theo@nbg.gr

Μάριος Μιχαηλίδης

Data analyst

michailidis.marios@nbg.gr

ΕΞΑΓΩΓΕΣ

2^ο τρίμηνο 2023

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

Διεύθυνση Οικονομικής Ανάλυσης